

Pelastuslain uudistamisen
esiselvityshanke,
onnettomuuksien ehkäisyn jaosto

4. kokous 22.10.2020

Asialista

- Edellisen kokouksen 27.8.2020 pöytäkirja
- Tilannekatsaus
  - muutokset jaoston kokoonpanoon
  - esiselvityshankkeen toimikauden jatko 31.3.2021 saakka
  - hankkeen seurantaryhmän 11.9. pidetyn kokouksen terveisiä
- Valvontatehtävän sääntely – näkökulmia nykytilasta
- Seuraavat kokoukset

Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta jaoston jäsenet

Sisäministeriö

neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi

yli-insinööri Jaana Rajakko

johtava asiantuntija Linda Viitala (30.9.2020 asti)

lainsäädäntöneuvos Annika Parsons (1.10.2020 lähtien)

Työ- ja elinkeinoministeriö

johtava asiantuntija Sanna-Mari Karjalainen (9.10.2020 asti)

(varajäsen asiantuntija Emilia Tiuttu)

Ympäristöministeriö

lainsäädäntöneuvos Sari Rapinoja

(varajäsen rakennusneuvos Jorma Jantunen)

Finanssiala ry

johtava asiantuntija Petri Mero

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto

pelastusjohtaja Peter Johansson

(varajäsen riskienhallintapäällikkö Tomi Pursiainen)

Suomen Kiinteistöliitto ry

pääekonomisti Jukka Kero

(varajäsen vanhempi lakiasiantuntija Virpi Hienonen)

Suomen Kuntaliitto ry

lakimies Antti Salonen

(varajäsen yhdyskuntatekniikan päällikkö Paavo Taipale)

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry

johtava asiantuntija Kari Telaranta

Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta jaosto

Jaoston tehtävä

- Sääntelyn toimivuus ja kehittämistarpeet
  - onnettomuuksien ehkäisy
  - rakennusten ja toimintojen turvallisuus
  - valvonnan järjestäminen
- Näkökulmat
  - sääntelyn vaikuttavuus
  - sääntelyn tarkoituksenmukaisuus
  - toimeenpano
- Pelastuslain rajapinnat ja kytkennät muun lainsäädännön kanssa

Valmistelun pääteemat

- Asumisen turvallisuuden edistäminen
  - säädösvaatimusten selkeys
  - säädösten toimeenpano
  - muutosilmiöt
- Pelastuslain suhde rakentamisen sääntelyyn
  - sääntelyn yhteensovitus
  - pelastuslaitosten yhteistyö kuntien rakennusvalvonnan kanssa
- Pelastustoiminnan edellytykset
- Valvontatehtävät
- Tiedonsaantioikeudet ja rekisterit

Esiselvityshankkeen 11.9.2020 kokouksessa esitetty dia

Näkökulmia valvontatehtävän sääntelystä ja nykytilasta

Palotarkastuksesta valvontaan

- Pelastuslaitosten valvontatehtävän sääntely ja toimintaympäristö on muuttunut
  - vuoden 1999 pelastustoimilain ja vuoden 2004 pelastuslain mukaan tehtävänä oli huolehtia palotarkastuksista
  - nykyisessä pelastuslaissa tehtävänä on huolehtia valvontatehtävästä (27 §)
- Palotarkastuksen tarkoituksena on ehkäistä ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle tulipaloista tai muista onnettomuuksista aiheutuvaa vaaraa
  - tavoitteena kohdentaa valvontaa aikaisempaa paremmin alueen riskien ja muiden erityisten valvontatarpeiden mukaisesti
  - valvonnan on oltava säännöllistä, laadukasta ja tehokasta
- Toimintatapojen kehittyminen
  - pitkä perinne rakennuksen tarkastamisessa
  - kohdistuu rakennuksen käytön aikaiseen turvallisuuteen

Riskiperusteinen valvonta

- Yleinen velvoite valvoa pelastuslain 2 ja 3 luvuissa säädettyjä velvoitteita
  - velvoitteiden valvomiseksi tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä (78 §)
- Siirrytty säädetyistä palotarkastuksista riskien arviointiin perustuvaan valvontaan
  - palotarkastettavien kohteiden ja määrävälien yksityiskohtaisesta sääntelystä luovuttu
  - velvoite laatia valvontasuunnitelma, jossa määritetään palotarkastettavat kohteet paikallisten olosuhteiden ja alueella esiintyvien riskien perusteella (79 §)
- Palotarkastus on edelleen valvonnan pääkeino
  - muita valvontakeinoja on esimerkiksi asiakirjavalvonta ja erityiset valvontaprojektit
  - velvollisuus seurata yleisesti lukujen 2 ja 3 velvoitteiden noudattamista alueellaan
- Palotarkastus sana antaa väärän kuvan koko valvonnasta

Valvontatehtävän kehittyminen

- Riskiperusteinen valvonta tarkoittaa valvonnan kohdentamisen lisäksi valvontamenetelmän ja valvonnan sisällön suunnittelua
  - valvontasuunnitelmissa valvontavälit ovat aika yhdenmukaisia
  - valvonnan vaikuttavuuden parantamiseksi kehitetty lukuisia valvontamenetelmiä (omatoimisen varautumisen auditointi, Tutor, Arvioiva valvontamenetelmä)
  - asiakirjavalvonnan määrä kasvaa, mm. jälkivalvonta kohteen dokumenttien perusteella
- Asuinrakennusten määräaikaiset palotarkastukset ovat korvautuneet paloturvallisuuden itsearviointilla (aiemmin käytetty käsitettä omavalvonta)
  - peruslähtökohta viranomaisohjaus, koska ei voida edellyttää lomakkeen palauttamista
  - sisältää kuitenkin valvonnallisia elementtejä
  - sisältö laajempi kuin pelastuslaissa säädetyt velvoitteet

Valvonnan maksullisuus

- Valvontasuunnitelman mukaisista palotarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä on oikeus periä maksu (96 §)
  - valvontasuunnitelmaan kuulumattomat tarkastukset ovat maksuttomia
  - maksun periminen edellyttää voimassa olevaa valvontasuunnitelmaa
  - maksuista päätetään alueen pelastustoimen hyväksymässä taksassa
- Suoritteesta perittävä maksu saa olla enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen
  - ei ole säädetty, että toiminnan tulisi olla kustannusvastaavaa

Pelastustoimen valvonnan arviointi

- Aluehallintovirastot arvioivat pelastuslaitoksen suorittamaa viranomaisvalvontaa osana peruspalvelujen arviointia vuonna 2018
  - ensimmäinen arvio säädösmuutosten toimeenpanosta
  - tarkasteltiin valvonnan suunnittelun toteutumista, jälkivalvonnan toteutumista, paloturvallisuuden itsearviointia ja valvontamaksuja
- Johtopäätösten mukaan
  - valvonnan suunnittelussa ja toteutumisessa on eroja pelastuslaitosten kesken, koska toimintojen järjestämisessä on runsaasti liikkumavaraa
  - suunniteltuja valvontakäyntejä ei saada toteutettua, ilmenee yli- tai alitarjontaa
  - suurin osa pelastuslaitoksista ei suorittanut jälkivalvontaa valvontasuunnitelmaohjeen vähimmäistason mukaisesti
  - paloturvallisuuden itsearviointi ei ollut käytössä kaikissa pelastuslaitoksissa
  - valvonnan kustannuksissa ilmeni sisällöllisiä eroja

Valvonnan parina on aina ohjaus

- Valvonta varmistaa ohjauksen toteutumista
  - viranomaisohjaus sekoittuu turvallisuusviestintään
  - keskeistä pelastussuunnitelmien laatiminen
- Velvoitteet edellyttävät vaatimusten konkretisointia erilaisissa tapauksissa
  - vaadittava minimitaso ja suositukset / hyvät käytännöt pystyttävä erottamaan
  - vaatimus viranomaisohjauksen oikeellisuudesta
- Valvonnasta viestiminen on osa toiminnan vaikuttavuutta

Suoritetietoja

YLEISET PALOTARKASTUKSET

	2014	2015	2016	2017	2018
Suunnitellut tarkastukset	48 630	45 128	35 985	48 699	40 754
Suoritetut tarkastukset	44 112	38 518	33 152	38 105	37 416
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä oleva	4 546	4 404	3 813	3 999	3 826
A2 Opetusrakennus, päiväkot	4 018	3 822	2 921	3 362	3 400
A3 Kokoon tumis-, liiketila	5 406	5 919	5 109	5 218	5 034
A4 Teollisuus-, varastorakennus	5 983	5 726	5 367	5 712	5 590
A5 Maatalousrakennus	2 744	2 717	1 975	1 914	1 974
A6 Muu rakennus, kohde	3 277	2 898	2 847	3 092	2 852
Asuinrakennus	17 752	12 883	10 902	13 666	12 335
Vapaa-ajan asuinrakennus	386	149	218	1 142	2 405

ASIAKIRJAVALVONTA

	2014	2015	2016	2017	2018
Omavalvontalomakkeet	68 070	78 188	74 410	86 326	67 861
Palautettujen osuus (%)	85	84	82	84	79
Pelastussuunnitelmat	1 952	1 329	1 063	1 247	1 152
Yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmat	2 397	2 217	2 858	4 026	3 966
Paloteknisten laitteistojen käyttöön otto-, varmennus-, määräaikaistarkastuspöytäkirjat	4 226	4 296	6 103	6 811	7 612
Muu asiakirjavalvonta	4 236	2 717	2 933	4 225	3 941
Yhteensä	80 881	88 750	87 367	102 635	84 532

Lähde: [Pelastustoimen taskutilasto 2014-2018](#), Pelastusopisto

Linkkejä

Esimerkkejä valvontasuunnitelmista: [Itä-Uudenmaan pelastuslaitos](#),
[Helsingin kaupungin pelastuslaitos](#), [Lapin pelastuslaitos](#)

[Valvonnan käsikirja](#)

Pelastustoimen arvioiva valvontamenetelmä hankkeen [esite](#) ja [loppuraportti](#)

Pientalon paloturvallisuuden itsearviointi [opas](#) ja [video](#)

Aluehallintovirastojen vuotta 2017 koskeva peruspalvelujen arviointi,
[Pelastustoimen suorittama viranomaisvalvonta](#)

Pelastuslain uudistamisen esiselvityshanke

Pelastuslain uudistamisen esiselvityshanke ajalle 1.1.2020 - 31.12.2020

SM050:00/2019 KEHITTÄMINEN

Pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaan pelastuslaki uudistetaan kokonaisvaltaisen selvityksen pohjalta. Hankkeen tavoitteena on selvittää ja arvioida näkemykset pelastustoimen lainsäädännön muutostarpeista erityisesti pelastustoimen kehittämishankkeen, maakunnallisen pelastustoimen perustamisen sekä aikaisemmin tehtyjen muutosten edellyttämän

Hankkeen perustiedot

KÄYNNISSÄ

Hankenumbero
SM050:00/2019

Toimikausi/aikataulu
1.1.2020 - 31.12.2020

Asettaja
sisäministeriö

Asettamispäivä
30.12.2019

Lisää aiheesta

Pelastuslain uudistamistarpeita selvitetään

SM UUTINEN 10.1.2020 17:17

Säädösvalmistelu ja
kehittäminen
valtioneuvostossa

[Linkki hankesivulle](#)

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi